

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto –
Finlands översättar- och tolkförbund ry

TIEDON HELMI 2023

Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton opettajien ja tutkijoiden jaoston Tiedon helmi 2023 -palkintotoimikunnan esityksestä liiton hallitus on päättänyt, että tämänvuotisen, tutkimusansioista jaettavan palkinnon saa Turun yliopiston **emeritusprofessori Yves Gambier** elämäntyöstä käännoستieteen kehittäjänä ja uuden käännoستutkijapolven ohjaajana.

Palkintoperustelut

Yves Gambier on Suomen kansainvälisesti tunnetuimpia käännoستieteilijöitä. Hänen laaja-alainen tutkimustyönsä on käsitellyt mm. audiovisuaalista kääntämistä, sosioterminologiaa ja erikoisalojen kielenkäyttöä sekä kääntäjänkoulutusta ja kaksikielisyyttä Suomessa. Hän on toimittanut lukuisia kokoomateoksia, joita ovat *Translation Studies Bibliography* ja *Handbook of Translation Studies* (Luc van Doorslaerin kanssa), *A World Atlas of Translation* (Ubaldo Stecconin kanssa), *A History of Modern Translation Knowledge* (Lieven D’Hulstin kanssa) ja *Border Crossings: Translation Studies and other disciplines* (Luc van Doorslaerin kanssa). Kokoelmat osoittavat poikkeuksellista laaja-alaisuutta ja pyrkimystä luoda yhteyksiä globaalisti niin käännoستieteen sisällä kuin käännoستieteen ja muiden tieteenalojen välillä.

Gambier on koordinoanut useita kansainvälisiä tutkimusprojekteja, mm. audiovisuaalista kääntämistä ja kieltenopetusta yhdistellyt Subtitles and Language Learning (2009–2012) sekä TIME – Translational Research Training (2011–2014), jotka molemmat saivat EU-rahoitusta. Hän on toiminut aktiivisesti myös monissa käännoستieteen ja koulutuksen verkostoissa, kuten European Society for Translation Studies (EST), European Association for Studies in Screen Translation (ESIST) ja European Master’s in Translation (EMT), sekä Languages and the media -konferenssin taustavaikuttajana. Gambier toimi ESIST:n puheenjohtajana 1998–2004, EMT-verkoston asiantuntijaverkostossa 2007–2010 sekä verkoston johtokunnassa 2010–2014. Lisäksi hän toimi EST:n varapuheenjohtajana 1993–1998 ja puheenjohtajana 1998–2004. Toiminnallaan hän on luonut yhteyksiä käännoستalan eri sidosryhmien välille.

Vuonna 2016 Gambier sai ESISTin myöntämän Jan Ivarsson -palkinnon edelläkävijän työstään audiovisuaalisen kääntämisen tutkimuksessa ja alan kääntäjien koulutuksen edistämisestä eri puolilla maailmaa.

Elämäntyönsä Gambier on tehnyt Turun yliopistossa ranskan kääntämisen lehtorina (1973–1994), apulaisprofessorina (1994–1998) ja professorina (1998–2014). Hän on useiden kääntäjien ja käännoستutkijoiden sukupolvien kouluttaja. Emeritusprofessorina hän on edelleen erittäin aktiivinen tutkija, joka julkaisee säännöllisesti ja jota kutsutaan puhujaksi ja kouluttajaksi eri puolille maailmaa.

Palkintotoimikunta: Esa Penttilä, Sari Hokkanen, Juha Eskelinen ja Gun-Viol Vik